

Tomasz Uryszek

Uniwersytet Łódzki
Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny
e-mail: tomasz.uryzbek@uni.lodz.pl

Wieloletnia prognoza finansowa a zrównoważenie finansów sektora samorządowego. Przykład największych miast w Polsce

Kody JEL: H72, H74

Słowa kluczowe: zrównoważenie, zadłużenie, deficyt

Streszczenie. Celem artykułu jest ocena stopnia zrównoważenia finansów największych miast w Polsce. Analizy wykonano dla siedmiu miast z największą liczbą mieszkańców (wg stanu na 2016 r.). Do badań wykorzystano testowanie długoterminowego ograniczenia budżetowego w kontekście schematu Ponziego (*no-Ponzi condition*). W pierwszej fazie badania wykorzystano dane historyczne z okresu 2007–2015. Następnie przeprowadzono takie same obliczenia oparte na danych zawartych w wieloletnich prognozach finansowych (WPF) tych miast. Wyniki badań przeprowadzonych z wykorzystaniem danych *ex post* wskazują, że wszystkie miasta były dalekie od zrównoważenia swoich finansów publicznych. Wyniki oszacowań przeprowadzonych na danych *ex ante* są o wiele bardziej optymistyczne. Z jednej strony podważa to wiarygodność WPF jako instrumentu zarządzania finansami samorządowymi, z drugiej – wskazuje, że badane miasta są w stanie generować nadwyżki pierwotne, lecz w praktyce okazują się one niewystarczające do pokrycia istniejących zobowiązań publicznych.

Wprowadzenie

Problem długoterminowego zrównoważenia finansów publicznych, w tym – zrównoważenia finansów sektora samorządowego – jest obecnie jednym z najważniejszych

zagadnień poruszanych nie tylko w Polsce, lecz w niemal wszystkich krajach członkowskich UE. Przykłady takich krajów, jak np. Grecja, Portugalia, Irlandia czy Hiszpania, wskazują, że zobowiązania sektora publicznego są obciążone znaczącym ryzykiem. Od zaufania inwestorów funkcjonujących na rynkach finansowych zależy możliwość zaciągania zobowiązań przez ten sektor. Dlatego coraz większą wagę przykłada się do oceny, czy (i jakim okresie) władze publiczne (w tym – samorządowe) są w stanie spłacić zadłużenie. Jest to nierozzerwalnie związane ze zjawiskiem długoterminowego (nie)zrównoważenia finansów sektora publicznego.

Celem artykułu jest ocena stopnia zrównoważenia finansów największych miast w Polsce. Analizy wykonano dla siedmiu miast z największą liczbą mieszkańców (wg stanu na 2016 rok były to: Gdańsk, Kraków, Łódź, Poznań, Szczecin, Warszawa i Wrocław). Do badań wykorzystano testowanie długoterminowego ograniczenia budżetowego w kontekście schematu Ponziego (tzw. *no-Ponzi condition*). Obliczenia wykonano dla danych historycznych oraz dla prognoz zawartych w WPF.

W pierwszej części artykułu zaprezentowano ideę oraz metody pomiaru zrównoważenia sektora finansów samorządowych. Scharakteryzowano też zakres przestrzenny i czasowy badania. W kolejnych częściach dokonano empirycznych analiz opartych na danych historycznych oraz szacunkach zawartych w WPF. Wnioski przedstawiono w podsumowaniu.

1. Idea i pomiar zrównoważenia finansów sektora samorządowego

W najbardziej ogólnym ujęciu, celem zrównoważonych finansów publicznych (w tym – lokalnych) jest uniknięcie niewypłacalności sektora publicznego (lub odpowiednio – jednostki samorządu terytorialnego) (por. Neck, Sturm, 2008). Należy wykluczyć sytuację, w której obsługa długu byłaby finansowana jedynie przez nowo zaciągany dług (Fan, Arghyrou, 2012). Do pomiaru zrównoważenia nie wystarczy więc jedynie klasycznie rozumiane ujęcie równowagi budżetowej. Konieczna staje się długoterminowa analiza i ocena możliwości spłaty zadłużenia, przy jednoczesnej realizacji zadań stojących przed sektorem publicznym. W teorii finansów proponuje się jednak różne warunki tak rozumianego zrównoważenia (por. np. Domar, 1944; Blanchard, Chouraqui, Hagemann, Sartor, 1990). Do pomiaru poziomu zrównoważenia wykorzystuje się koncepcję międzyokresowego ograniczenia budżetowego (Hamilton, Flavin, 1986), tzw. syntetyczne wskaźniki zrównoważenia finansów (Buiter, 1985; Blanchard, Chouraqui, Hagemann, Sartor, 1990) oraz formalne testy statystyczne (Burnside, 2005; Chen, 2016; Westerlunda, Prohl, 2010; Bergman, Hutchison, Jensen, 2016), w tym pomiar kointegracji między zmiennymi charakteryzującymi finanse danej jednostki (dochody, wydatki, poziom deficytu itp.).

Na potrzeby niniejszego opracowania do pomiaru stopnia zrównoważenia finansów badanych miast wykorzystano pierwszą grupę metod. Są to syntetyczne metody, możliwe do zastosowania bez przyjmowania wstępnych założeń, które były trudne do

spełnienia w rzeczywistości. Oparte są one na wysokości salda pierwotnego budżetu (czyli wyniku budżetu pozostającego po eliminacji z obliczeń wydatków na obsługę długu; szerzej zob. np. Owsiak, 2005; Poniatowicz, 2005; Uryszek, 2011). Umożliwiają one porównanie wyników w czasie i przestrzeni. Pozwalają też dokonać ocen *ex post* oraz analizy danych prognozowanych *ex ante*. Analiza literatury przedmiotu wskazuje, iż oceny zrównoważenia finansów publicznych wykorzystujące salda pierwotne budżetów oraz sumy ich zdyskontowanych wartości były wykorzystywane w praktyce (zob. np. Qin, Cagas, Ducanes, Magtibay-Ramos, Quising, 2006).

Punktem wyjścia do zastosowania metod opartych na analizie międzykresowego ograniczenia budżetowego jest wykluczenie finansowania zobowiązań wymagalnych jedynie poprzez zaciąganie nowego długu. Innymi słowy, władze lokalne (lub regionalne) nie mogą stosować schematu Ponziego (Wigger, 2009; Martins-da-Rocha, Vailakis, 2012). W związku z powyższym, suma zdyskontowanych, przyszłych sald pierwotnych budżetu JST powinna umożliwić spłatę już istniejącego długu. Trzeba oczywiście pamiętać, że zobowiązania JST są często podstawą finansowania działalności inwestycyjnej i trudno wyobrazić sobie ich natychmiastową redukcję. Należy raczej zastanowić się, czy zdolność do generowania dochodów (a w konsekwencji – nadwyżek pierwotnych) jest wystarczająca do spłaty istniejących zobowiązań.

2. Metoda badawcza, dane, zakres czasowy i przestrzenny badania

Badania przeprowadzono dla siedmiu największych (pod względem liczby mieszkańców) miast w Polsce (wg stanu na 2016 r.). Są to: Gdańsk, Kraków, Łódź, Poznań, Szczecin, Warszawa i Wrocław. Dane do analiz pozyskano z Banku Danych Lokalnych GUS oraz z uchwał w sprawie WPF poszczególnych miast. Okres badań obejmuje dane historyczne z lat 2007–2015 oraz dane z prognoz zawartych w poszczególnych WPF.

Analizy długookresowego zrównoważenia finansów poszczególnych miast dokonano na podstawie bieżącej wartości sumy zdyskontowanych sald pierwotnych budżetów tych miast. Przejrzystość tej metody daje duże możliwości porównawcze.

W pierwszej kolejności sprawdzono, czy suma zdyskontowanych sald pierwotnych jest dodatnia, co można zapisać następująco:

$$\sum_{t=0}^n \frac{SP_t}{(1+k)^t} \geq 0 \quad (1)$$

gdzie:

- SP_t – saldo pierwotne budżetu JST w okresie t ,
- k – stopa dyskontowa,
- n – liczba okresów.

Następnie zbadano, czy suma zdyskontowanych sald pierwotnych umożliwiłaby spłatę zadłużenia istniejącego w okresie „zerowym” (początkowym). To można zapisać w następujący sposób:

$$\sum_{t=0}^n \frac{SP_t}{(1+k)^t} - D_0 \geq 0 \quad (2)$$

gdzie:

D_0 – kwota długu JST w okresie początkowym,
pozostałe oznaczenia – jak we wzorze 1.

Kwotę długu w okresie początkowym ujęto jako wartość zobowiązań danej JST w okresie rozpoczęcia analizy (odpowiednio: 2007 r. dla danych historycznych i 2017 r. dla prognoz). Stopa dyskonta została określona jako koszt zaciąganego długu i obliczona jako udział kosztów obsługi długu w wartości zobowiązań. Taki sposób obliczeń jest zgodny z metodyką ESA 2010. Z uwagi na proces dyskontowania i zastosowaną metodę badawczą, wartości długu oraz sald pierwotnych ujęto w kwotach nominalnych w polskich złotych.

3. Zrównoważenie finansów miast – ocena *ex post*

Zgodnie z metodą badawczą przyjętą w artykule, oceny *ex post* dokonano, wykorzystując wartości sald pierwotnych budżetów badanych miast. W tabeli 1 przedstawiono wartości salda pierwotnego w badanych miastach w okresie 2007–2015.

Tabela 1. Wartości salda pierwotnego w badanych miastach w latach 2007–2015 (tys. zł)

Lata	Gdańsk	Kraków	Łódź	Poznań	Szczecin	Warszawa	Wrocław
2007	23 271	-149 364	-51 767	159 948	68 232	784 959	41 922
2008	-94 728	-96 230	-32 205	73 411	28 517	-142 476	-544 314
2009	-244 372	-190 356	-195 724	-308 601	-86 772	-1 111 369	-826 092
2010	-105 777	96 730	-154 586	-472 764	-195 439	-1 445 064	-45 879
2011	-419 804	102 612	-238 728	-536 321	-216 656	-694 028	-46 962
2012	34 349	65 614	-215 190	-5 744	-123 992	-330 302	-4 429
2013	201 540	184 340	-161 083	43 225	26 535	373 660	199 451
2014	147 954	47 524	-370 340	312 048	-25 911	615 666	-140 839
2015	211 328	-14 030	-89 342	254 550	-50 523	1 652 600	-229 382

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS. Pobrano z: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/temat>.

Analiza danych zawartych w tabeli 1 wskazuje, że wszystkie miasta (w większym lub mniejszym stopniu) miały zdolność do generowania nadwyżek pierwotnych. Należy następnie sprawdzić, czy suma zdyskontowanych sald pierwotnych w tym okresie była

dodatnia i – jeśli tak – czy wystarczyłaby na pokrycie długu istniejącego na początku okresu analizy. Wyniki tej części badania zaprezentowano w tabeli 2.

Tabela 2. Wartości sumy zdyskontowanych sald pierwotnych w badanych miastach w latach 2007–2015 (tys. zł)

Miasto	Wynik
Gdańsk	-295 139
Kraków	-12 676
Łódź	-1 258 204
Poznań	-478 679
Szczecin	-442 406
Warszawa	-597 224
Wrocław	-1 414 454

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z tabeli 1.

Wyniki otrzymane na podstawie danych *ex post* wskazują jednoznacznie, że – w świetle warunku Ponziego dla międzyokresowego ograniczenia budżetowego – finanse wszystkich badanych miast były niezrównoważone. W żadnym przypadku suma zdyskontowanych sald pierwotnych nie pokryłaby początkowej wartości zobowiązań. Co więcej, ta suma była we wszystkich przypadkach ujemna. Oznacza to, że salda te nie tylko nie pokrywały części długu, ale – jako wartości ujemne – same stawały się źródłem potrzeb pożyczkowych władz samorządowych. Przyczyna takiego stanu rzeczy może leżeć w krótkim horyzoncie czasowym badania *ex post*, lecz najprawdopodobniej tak jednak nie jest. Jest on bowiem dłuższy niż przeciętny okres wymagalności zobowiązań (por. Uryszek, 2015). W tej sytuacji wyniki potwierdzają jedynie konieczność rolowania zobowiązań. Ponadto, o ile można się zgodzić, że spłata znaczących zobowiązań w ciągu zaledwie kilku lat może być niemożliwa, to jednak wartość sumy sald pierwotnych (bez obciążenia spłatą długu) powinna już być dodatnia. W przeciwnym razie, jak wcześniej wspomniano, ujemne salda stają się źródłem powstawania dodatkowych zobowiązań.

4. Zrównoważenie finansów miast – ocena na podstawie prognoz z WPF

Podobne analizy przeprowadzono dla danych zawartych w WPF poszczególnych miast. Wartości sald pierwotnych obliczonych na podstawie danych z WPF zaprezentowano w tabeli 3.

Dla zachowania porównywalności danych, w pierwszej kolejności dokonano badania dla najbliższych dziewięciu lat ujętych w WPF. Wyniki zaprezentowano w tabeli 4.

Wyniki wskazują, że prognozowana sytuacja dla dziewięciu lat jest o wiele lepsza niż ta wynikająca z danych *ex post*. Zaledwie dwa miasta charakteryzowały się ujemną wartością sumy zdyskontowanych sald pierwotnych (i wartości te były relatywnie

niewielkie – zob. kolumna A tab. 4). Niestety, miasta nie byłyby w tym okresie pokryć z tej sumy stanu zobowiązań z początku okresu (por. kolumna B w tab. 4).

Tabela 3. Wartości sald pierwotnych obliczonych na podstawie danych z WPF (tys. zł)

Lata	Gdańsk	Kraków	Łódź	Poznań	Szczecin	Warszawa	Wrocław
2017	-161 654	10 962	-133 687	-232 957	-390 752	-1 477 117	-165 000
2018	-120 382	-108 051	-909	-141 865	-445 207	-1 444 612	-195 229
2019	-198 382	-55 332	12 994	-142 150	-215 338	-1 011 748	-125 080
2020	-197 332	94 354	28 739	90 961	-100 057	-135 828	82 314
2021	-282 932	182 300	128 298	7 773	31 448	-46 828	61 173
2022	-114 179	202 010	213 743	188 618	55 448	818 172	-72 434
2023	46 755	179 238	272 196	238 174	36 290	246 377	-48 781
2024	126 755	310 607	328 193	211 174	82 737	335 026	-34 984
2025	146 105	101 758	358 874	211 174	99 777	457 580	3 685
2026	140 355	149 966	375 628	172 174	109 172	393 017	14 834
2027	146 850	164 134	318 134	152 674	112 079	393 242	46 655
2028	168 671	132 442	252 031	147 674	112 395	380 867	62 114
2029	130 100	57 630	183 887	134 174	113 382	368 367	79 191
2030	84 100	99 460	138 109	134 174	113 711	318 623	58 756
2031	84 100	76 148	71 187	134 174	118 711	277 321	94 835
2032	84 100	36 822	32 557	125 174	102 507	265 654	109 092
2033	84 100	36 817	21 772	85 250	100 304	255 128	144 774
2034	87 600	30 389	21 772	33 215	100 304	244 601	159 857
2035	71 600	28 143	21 772	0	92 688	244 601	177 217
2036	66 100	28 143	21 772	0	81 090	244 601	193 704
2037	61 470	8 000	21 772	-5 300	75 471	244 601	211 281
2038	58 600	5 000	21 772	-8 022	67 406	232 894	228 950
2039	58 600	5 000	21 772	-8 700	67 406	221 187	245 608
2040	58 600	5 000	22 992	-6 500	60 549	174 845	264 258
2041	58 600	5 000	-	0	58 263	174 845	279 892
2042	49 800	0	-	0	52 421	87 194	303 304
2043	43 600	0	-	-	30 974	-	313 094
2044	33 600	0	-	-	13 934	-	-
2045	14 250	0	-	-	4 539	-	-
2046	-	0	-	-	1 632	-	-
2047	-	0	-	-	1 316	-	-
2048	-	0	-	-	329	-	-
2049	-	0	-	-	0	-	-
2050	-	0	-	-	-	-	-
2051	-	-	-	-	-	-	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z uchwał w sprawie WPF badanych miast.

Tabela 4. Wartości sumy zdyskontowanych sald pierwotnych według WPF w badanych miastach – pierwsze dziewięć lat prognozy (tys. zł)

Miasto	A*	B*
Gdańsk	-183 667 251	-1 188 166 284
Kraków	1 566 912 103	-628 463 818
Łódź	1 877 004 023	-1 022 722 490
Poznań	888 412 578	-894 130 851
Szczecin	-218 982 162	-1 355 287 371
Warszawa	299 286 158	-4 920 976 519
Wrocław	646 008 012	-2 471 729 685

* A – obliczenia na postawie wzoru (1): suma zdyskontowanych sald pierwotnych; B – obliczenia na postawie wzoru (2): wartość sumy zdyskontowanych sald pierwotnych po odjęciu kwoty początkowego długu.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z tabeli 3 oraz danych Banku Danych Lokalnych GUS. Pobrano z: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/temat>.

W kolejnym etapie obliczono wartości sumy zdyskontowanych sald pierwotnych dla całego okresu zawartego w WPF sporządzonej dla poszczególnych miast. Wyniki zaprezentowano w tabeli 5.

Tabela 5. Wartości sumy zdyskontowanych sald pierwotnych według WPF w badanych miastach – dla wszystkich dane z WPF (tys. zł)

Miasto	A*	B*
Gdańsk	1 396 515 580	392 016 547
Kraków	2 230 234 374	34 858 453
Łódź	3 068 773 828	169 047 315
Poznań	1 832 845 770	50 302 341
Szczecin	1 006 531 414	-129 773 795
Warszawa	3 428 281 581	-1 791 981 096
Wrocław	3 831 585 219	713 847 522

* A – obliczenia na postawie wzoru (1): suma zdyskontowanych sald pierwotnych; B – obliczenia na postawie wzoru (2): wartość sumy zdyskontowanych sald pierwotnych po odjęciu kwoty początkowego długu.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z tabeli 3 oraz danych Banku Danych Lokalnych GUS. Pobrano z: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/temat>.

Suma zdyskontowanych sald pierwotnych, po uwzględnieniu wszystkich okresów zawartych w poszczególnych WPF, w każdym przypadku była dodatnia. Co więcej, jedynie w dwóch przypadkach na siedem nie wystarczała ona na pokrycie początkowej wartości długu. Oczywiście należy pamiętać o jakości i często wątpliwej dokładności prognoz. Nie zmienia to jednak faktu, że władze badanych miast planują swoje finanse w sposób pozwalający zachować długoterminową równowagę.

Podsumowanie

Na podstawie przeprowadzonych analiz można stwierdzić, że – zgodnie z warunkiem Ponziego dla międzyokresowego ograniczenia budżetowego – finanse badanych miast w ostatnich latach nie były zrównoważone. W tym sensie potwierdzane zostały wyniki badań prowadzonych wcześniej w tym zakresie (por. np. Uryszek, 2015). Taką sytuację należy ocenić negatywnie. Dane zawarte w WPF, w przypadku wszystkich badanych miast, są już znacznie bardziej optymistyczne. Szacunki *ex ante* dla lat 2017–2025 wskazują, że jedynie w przypadku dwóch miast suma zdyskontowanych sald ujemnych była ujemna. Nadwyżki pierwotne, wygenerowane w tym czasie, nie byłyby jednak w stanie pokryć istniejącej kwoty długu.

W przypadku szacunków dla danych ze wszystkich okresów zawartych w WPF suma zdyskontowanych sald pierwotnych była we wszystkich przypadkach dodatnia. Ponadto jedynie w dwóch przypadkach była ona zbyt mała, by pokryć początkową kwotę długu. Oznacza to, że władze badanych miast planowały prowadzenie gospodarki finansowej pozwalającej na względne długoterminowe zrównoważenie finansów tych miast (oczywiście należy pamiętać o wszystkich ograniczeniach tego rodzaju prognoz).

Warto także zauważyć, że wszystkie badane miasta były w stanie generować nadwyżki pierwotne oraz planowały je w przyszłości. Taką sytuację należy ocenić pozytywnie. Problemem był za to brak możliwości spłacenia zobowiązań z generowanych nadwyżek pierwotnych. Oczywiście trudno wyobrazić sobie znaczące (i bardzo szybkie) zmniejszenie kwot zadłużenia, ponieważ bardzo często stanowią one podstawowe źródło działalności inwestycyjnej, która jest konieczna dla JST i umożliwia prowadzenie działań prorozwojowych. Dlatego celowe wydaje się zwiększenie poziomu samodzielności dochodowej JST tak, by umożliwić im prowadzenie zrównoważonej polityki budżetowej bez znaczącego ograniczania działalności inwestycyjnej.

Bibliografia

- Bergman, U.M., Hutchison, M.M., Jensen, S.E.H. (2016). Promoting sustainable public finances in the European Union: the role of fiscal rules and government efficiency. *European Journal of Political Economy*, 44, 1–19.
- Blanchard, O., Chouraqui, J.C., Hagemann, R.P., Sartor, N. (1990). The Sustainability of Fiscal Policy: New Answers to an Old Question. *OECD Economic Studies*, 15, 7–36.
- Buiter, W.H. (1985). A Guide to Public Sector Debt and Deficits. *Economic Policy*, 1, 612–635.
- Burnside, C. (2000). *Some Facts about the HP Filter*. Pobrane z: World Bank Development Research Group <http://www.duke.edu/~acb8/res/hpfilt3.pdf> (10.05.2017).
- Chen, P.-F. (2016). US fiscal sustainability and the causality relationship between government expenditures and revenues: a new approach based on quantile cointegration. *Fiscal Studies*, 2 (37), 301–320.

- Domar, E.D. (1944). The burden of the debt and the national income. *American Economic Review*, December, 798–827.
- Fan, J., Arghyrou, M.G. (2012). UK Fiscal Policy Sustainability, 1955–2006. *The Manchester School*, 6 (81), 961–991.
- Hamilton, J.D., Flavin, M.A. (1986). On the Limitations of Government Borrowing: A Framework for Empirical Testing. *American Economic Review*, 76, 808–819.
- Martins-da-Rocha, V.F., Vailakis, Y. (2012). On Ponzi schemes in infinite horizon collateralized economies with default penalties. *Annals of Finance*, 4 (8), 455–488.
- Neck, R. Sturm, J-E. (2008). *Sustainability of public debt*. Cambridge, MA: Massachusetts Institute of Technology.
- Owsiak, S. (2005). *Finanse publiczne. Teoria i praktyka*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Poniatowicz, M. (2005). *Dług publiczny w systemie finansowym jednostek samorządu terytorialnego (na przykładzie miast na prawach powiatu)*. Białystok: Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku.
- Qin, D., Cagas, M.A., Ducanes, G., Magtibay-Ramos, N., Quising, P. (2006). Empirical assessment of sustainability and feasibility of government debt: The Philippines case. *Journal of Asian Economics*, 1 (17), 63–84.
- Uryszek, T. (2011). Saldo pierwotne a stabilność sektora finansów publicznych w wybranych krajach Unii Europejskiej. *Prace i Materiały Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Gdańskiego*, 4 (4), 93–102.
- Uryszek, T. (2015). *Zrównoważone finanse lokalne w praktyce. Przykład dużych miast w Polsce*. W: B. Guziejewska (red.), *Zrównoważony rozwój miast. Polityka i finanse* (s. 111–124). Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
- Westerlunda, J., Prohl, S. (2010). Panel cointegration tests of the sustainability hypothesis in rich OECD countries. *Applied Economics*, 11 (42), 1355–1364.
- Wigger, B.U. (2009). A note on public debt, tax-exempt bonds, and Ponzi games. *Journal of Macroeconomics*, 3 (31), 492–499.

MULTIANNUAL FINANCIAL FORECAST AND FISCAL SUSTAINABILITY OF LOCAL AND REGIONAL GOVERNMENT. THE EVIDENCE FROM SELECTED POLISH CITIES

Keywords: Sustainability, borrowing, deficit

Summary. The aim of the article is to assess the degree of financial sustainability of the largest cities in Poland. The analyzes were carried out for the 7 cities with the highest number of inhabitants (as of 2016). Long-term budget constraints were used as the research method. They were tested in the context of the no-Ponzi condition. The first phase of the study used historical data from 2007–2015. The same calculations were then made for the data recorded in the city's multi-annual financial forecasts (MFF). The results of the *ex post* investigation show that all the cities were far

from fiscal sustainability. The results of the *ex ante* data estimations are much more optimistic. On one hand the results undermine the credibility of MFF as the appropriate instrument for local government finance management; on the other hand, they show that the surveyed cities have been able to generate primary surpluses but these surpluses turn out to be insufficient to cover the existing levels public liabilities.

Cytowanie

Uryszek, T. (2017). Wieloletnia prognoza finansowa a zrównoważenie finansów sektora samorządowego. Przykład największych miast w Polsce. *Ekonomiczne Problemy Usług*, 4 (129), 269–278. DOI: 10.18276/epu.2017.129-22.